

شهرستان شفت

دکتر علی رفیعی جیردهی

(عضو هیأت علمی دانشگاه گیلان)

دکتر روشن بابائی همتی

(عضو هیأت علمی دانشگاه گیلان)

پروین علیپور نصیر محله

سرشناسه	: رفیعی جیردهی، علی، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: شهرستان شفت / علی رفیعی جیردهی، روشن بابائی همتی، پروین علیپور نصیرمحلہ.
مشخصات نشر	: رشت : نشر بلور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ص: مصور، جدول، نمودار، نقشه.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۶-۱۰۶-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: شفت
شناسه افزوده	: بابائی همتی، روشن، ۱۳۵۵ -
شناسه افزوده	: علیپور نصیرمحلہ، پروین، ۱۳۴۸ -
رده بندی کنگره	: DSR ۲۰۹۷/۲۷ ۱۳۹۲
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۲۳۵۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۲۱۶۲۵۵

شهرستان شفت

نویسنده: علی رفیعی جیردهی
 روشن بابائی همتی
 پروین علیپور نصیرمحلہ
 ناشر: انتشارات بلور
 نوبت چاپ: اول
 تاریخ انتشار: ۱۳۹۲
 چاپ و صحافی: چاپ زیون
 شمارگان: ۱۰۰۰
 قیمت: ۶۰۰۰ تومان

نشانی: رشت، خیابان امام خمینی، جنب مسجد، انتشارات بلور
 تلفن: ۰۱۳۱-۲۲۴۵۵۷۵ ۰۱۳۱-۲۲۲۲۳۲ ۰۱۳۱-۲۲۵۴۶۱۷ فکس:

همراه: ۰۹۱۲۱۹۷۵۱۳۳ SMS: ۵۰۰۰۲۰۶۰۵۰۶۰

Email: boloor_publications@gmail.com

فهرست

مقدمه ۱۳

فصل اول: جغرافیای شفت

- ۱-۱- موقعیت جغرافیایی استان سیماک کشوری ۱۶
- ۱-۲- آب و هوا (اقلیم) ۱۸
- ۱-۲-۱- ایستگاههای هواشناسی ناحیه مورد مطالعه ۲۱
- ۲-۲-۱- بارندگی منطقه ۲۲
- ۲-۲-۱- دما منطقه ۲۷
- ۲-۲-۱- پتانسیل حرارتی محدوده مورد مطالعه ۳۳
- ۲-۲-۱- تبخیر ۳۴
- ۲-۲-۱- رطوبت نسبی ۳۹
- ۲-۲-۱- ابرناکی ۴۱
- ۲-۲-۱- ساعات آفتابی حقیقی ۴۱
- ۲-۲-۱- تعداد روزهای یخبندان ۴۳
- ۲-۲-۱- باد ۴۵
- ۳-۱- توپوگرافی ۵۰
- ۴-۱- قومیت ۵۰
- ۵-۱- جمعیت ۵۱
- ۶-۱- زبان ۵۵

فصل دوم: تاریخ شفت

- ۱-۲- پیشینه تاریخی ۵۸
- ۲-۲- تالش ها ۷۲

فصل سوم : فرهنگ

- ۱-۱- عرفا و مشاهیر شفت ۷۶
- ۱-۲- حاج سید محمد باقر شفتی ۷۶
- ۲-۲- اساطیر شفّتی (ره) ۷۷
- ۳-۱-۳ افلا شفت ۷۸
- ۳-۱-۴ ملا حسن شفتی ۷۸
- ۳-۱-۵ سایر بزرگان سوادیه شفت ۷۹
- ۳-۲- بقعه های متبرک منطقه شفت ۸۰
- ۳-۲-۱- بقعه امام زاده ابراهیم (ب) ۸۰
- ۳-۲-۲- بقعه امام زاده اسحاق (ع) ۸۲
- ۳-۲-۳- امام زاده اسماعیل ۸۳
- ۳-۴- کتابخانه عمومی شفت ۸۵
- ۳-۵- آموزش و پرورش ۸۵

فصل چهارم : محیط زیست و منابع طبیعی

- ۴-۱- جنگل های شفت ۹۰
- ۴-۲- کشاورزی شفت ۹۴
- ۴-۳- مراتع شفت ۹۸
- ۴-۴- جانوران شفت ۹۹
- ۴-۴-۱- جانوران اهلی ۹۹
- ۴-۴-۲- حیات وحش ۱۰۰
- ۴-۴-۳- پرندگان ۱۰۰
- ۴-۵- رودخانه ها ۱۰۰

فصل پنجم : اقتصاد

- ۱-۵- پول و بانک ۱۰۸
- ۱-۵- اسکه های رایج در آن دوران ۱۰۹
- ۲-۵- کارخانه های برنج کوبی ۱۱۴
- ۳-۵- کارخانه های چای خشک کنی ۱۱۴
- ۴-۵- تعداد کارگاه و میزان اشتغال و صنعتگران شهرستان شفت در سال ۱۳۸۹ ۱۱۴
- ۵-۵- ویژگی های اقتصادی ۱۱۵
- ۶-۵- سایر کارخانجات ۱۱۵

فصل ششم میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

- ۱-۶- وجه تسمیه شفت ۱۱۸
- ۲-۶- ویژگی های جغرافیایی و طبیعی ۱۱۸
- ۳-۶- موقعیت جغرافیایی گردشگری ۱۱۹
- ۴-۶- توریسم شهر شفت ۱۲۰
- ۵-۶- کلیما توریسم ۱۲۱
- ۶-۶- اکو توریسم آبی ۱۲۲
- ۷-۶- اکو توریسم کوهستان ۱۲۳
- ۸-۶- اکو توریسم گیاهی ۱۲۳
- ۹-۶- جاذبه های گردشگری شهرستان شفت ۱۲۴
- ۹-۶- ۱ جاذبه های طبیعی ۱۲۴
- ۹-۶- ۲ جاذبه های فرهنگی ۱۲۴
- ۹-۶- ۳ جاذبه های تاریخی ۱۲۵
- ۹-۶- ۴ جاذبه های مذهبی ۱۲۶
- ۹-۶- ۵ جاذبه های ورزشی ۱۲۶
- ۱۰-۶- صنایع دستی ۱۲۷
- ۱۱-۶- بازارهای هفتگی ۱۲۹

- ۶-۱۲ جشنواره گلاب گیری و گل محمدی روستای گیلده..... ۱۳۰
- ۶-۱۳ سفالگری..... ۱۳۰
- ۶-۱۴ حصیر بافی..... ۱۳۲
- ۶-۱۵ - جaro کاهی..... ۱۳۲
- ۶-۱۶ - گردشگری روستایی..... ۱۳۳
- ۶-۱۶-۱- امام زاده ابراهیم..... ۱۳۳
- ۶-۱۶-۲- امام زاده اسحاق (ع)..... ۱۳۷
- ۶-۱۶-۳- منطقه ییلاقی سیاه مزگی..... ۱۳۸
- منابع..... ۱۴۱

فهرست جدول ها

- جدول ۱-۱- جمعیت ساکن در نقاط شهری و روستایی شفت..... ۱۶
- جدول ۱-۲- تقسیمات کشوری شهرستان شفت..... ۱۷
- جدول ۱-۳- مختصات جغرافیایی شهرستان شفت..... ۱۷
- جدول ۱-۴- مختصات جغرافیایی بخش های شهرستان شفت..... ۱۸
- جدول ۱-۵- مختصات جغرافیایی دهستان های شفت..... ۱۸
- جدول ۱-۶- شبکه ایستگاههای هواشناسی ناحیه..... ۲۱
- جدول ۱-۷- تغییرات بارندگی ایستگاههای هواشناسی ناحیه..... ۲۳
- جدول ۱-۸- حداکثر بارندگی ۲۴ ساعته و ۷۲ (۵۸-۷۲) ساعته..... ۲۵
- جدول ۱-۹- حداکثر بارندگی ۲۴ ساعته و ۴۸ ساعته در برگشت های مختلف..... ۲۶
- جدول ۱-۱۰- آمار درجه حرارت سالیانه محدوده مورد مطالعه در ایستگاه های مختلف..... ۳۰
- جدول ۱-۱۱- ایستگاه قلعه رودخان..... ۳۲
- جدول ۱-۱۲- پتانسیل حرارتی محدوده مورد مطالعه از نظر ارتفاعی..... ۳۳
- جدول ۱-۱۳- تبخیر و تعرق..... ۳۷
- جدول ۱-۱۴- آنالیز پارامترهای رطوبت نسبی محدوده مورد مطالعه..... ۳۹
- جدول ۱-۱۵- تغییرات رطوبت نسبی محدوده مورد مطالعه..... ۴۰
- جدول ۱-۱۶- ابرناکی ماهانه ایستگاه رشت در واحد دهم..... ۴۱
- جدول ۱-۱۷- تغییرات ساعات آفتابی ماهانه ایستگاه رشت..... ۴۲
- جدول ۱-۱۸- شدت تشعشع آفتاب به لانگ لی در روز..... ۴۳
- جدول ۱-۱۹- تعداد روزهای یخبندان محدوده مورد نظر..... ۴۴

- جدول ۱-۲۰- تعداد روزهای یخبندان ماهانه ایستگاههای محدوده مورد نظر ۴۴
- جدول ۱-۲۱- تغییرات تعداد روزهای یخبندان نسبت به ارتفاع ۴۵
- جدول ۱-۲۲- سمت و سرعت سریعترین باد ۴۶
- جدول ۱-۲۳- سمت و جهت وزش باد محدوده مورد مطالعه ۴۷
- جدول ۱-۲۴- سمت و سرعت باد ناحیه ۴۹
- جدول ۱-۲۵- نتایج سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵ ۵۱
- جدول ۱-۲۶- وضعیت ازدواج و طلاق شهرستان شفت در اداره کل ثبت احوال استان
گیلان سال ۱۳۸۵ ۵۵
- جدول ۱-۲۷- تعداد فوت ثبت شده بر حسب سن و جنس سال ۱۳۸۹ ۵۵
- جدول ۱-۲- میزان بارش برف در شهرستان شفت ۷۱
- جدول ۱-۳- اسامی گیاهان منطقه شفت ۸۴
- جدول ۲-۳- آمار اجمالی آموزشگاهها و دانش آموزان سال ۱۳۸۲/۸۳ ۸۶
- جدول ۳-۳- آمار اجمالی آموزشگاهها و دانش آموزان در سال ۱۳۹۰ ۸۶
- جدول ۱-۴- اسامی درختان منطقه شفت ۹۳
- جدول ۲-۴- محصولات شهرستان شفت مربوطه ۹۵
- جدول ۳-۴- انواع باغات (به تفکیک نوع محصول) و سطح زیر کشت ۹۷
- جدول ۴-۴- سطح زیر کشت محصولات زراعتی ۹۷
- جدول ۵-۴- آمار بهره برداران بخش دامپروری به تفکیک نوع دام و طیور ۹۸
- جدول ۶-۴- آمار بهره برداران بخش دامپروری ۹۹
- جدول ۷-۴- گیاهان دارویی خودرو در منطقه شفت ۱۰۲
- جدول ۱-۵- اسامی بانکهای شفت ۱۱۳
- جدول ۲-۵- تعداد کارخانههای برنجکوبی شهرستان شفت در سال ۱۳۸۹ ۱۱۴
- جدول ۳-۵- تعداد کارخانههای چای خشک کنی شهرستان شفت ۱۱۴
- جدول ۴-۵- تعداد کارگاه و میزان اشتغال و صنعتگران شهرستان شفت در سال ۱۳۸۹ ۱۱۴
- جدول ۵-۵- تعداد شرکتهای تعاونی فعال در شهرستان شفت در سال ۱۳۸۹ ۱۱۵

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۱- طرح روز فصل سالانه بخش احمدسرگوراب..... ۳۴
- نمودار ۲-۱- مقایسه تبخیر و تعرق تشتک با روش تجربی پنمن..... ۳۸
- نمودار ۳-۱- مقایسه تبخیر و تعرق واقعی تشتک کلاس A تجربی پنمن..... ۳۸
- نمودار ۴-۱- گلباد جهت تعداد باد ناحیه شفت..... ۴۸
- نمودار ۵-۱- گلباد جهت و سر باد ناحیه شفت..... ۴۹
- ۱-۳- مقایسه تعداد آموزشگاه‌ها و دانشگاه‌ها در استان شفت..... ۸۷

فهرست نقشه‌ها

- نقشه ۱-۱- پراکندگی فشار هوا در تابستان و زمستان در سطح منطقه..... ۲۰
- نقشه ۲-۱- پراکندگی شبکه ایستگاه‌های هواشناسی ناحیه..... ۲۲
- نقشه ۳-۱- هم باران..... ۲۷
- نقشه ۴-۱- هم دما..... ۲۹
- نقشه ۵-۱- پراکندگی پارامترهای دمایی ایستگاه‌های محدوده مورد مطالعه..... ۳۱
- نقشه ۶-۱- نقشه هم تبخیر..... ۳۵

فهرست عکس‌ها

- ۴-۱- بسته‌های قهوه‌ای چای خشک کن (روستای کمسار دوره قاجاریه) ۹۶
- ۴-۲- گاومیشی شخم زدن زمین زراعی ۹۶
- ۴-۳- گیاه پنج‌انگشتی ۱۰۴
- ۴-۴- نعناع وحشی ۱۰۴
- ۴-۵- گیاه داروئی گزنه ۱۰۵
- ۴-۶- گیاه داروئی سرخس ۱۰۵
- ۴-۷- گیاه داروئی پنیرک ۱۰۶
- ۴-۸- گیاه سلمه تره ۱۰۶
- ۶-۱- حرم امام زاده ابراهیم و خانه‌های مسکونی ۱۳۶
- ۶-۲- مسیر جاده امام زاده ابراهیم شفت ۱۳۹
- ۶-۳- بقعه متبرکه امام زاده ابراهیم در شفت ۱۳۹

مقدمه

استان گیلان با موقعیت خاصی که دارد، جای جای آن دارای موقعیت‌ها و ظرفیت‌هایی است. اگر بررسی و شناسایی شود می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های خرد و کلان استان نقش بهینه داشته باشد. هرچه آگاهی ما نسبت به محیط پیرامون ما ریزتر و دقیق‌تر باشد، تصمیم‌گیری ما دقیق‌تر و کاربردی‌تر خواهد بود. این امر مقدمات یک برنامه ریزی را فراهم می‌آورد که هم ظرفیت استان را بالا می‌برد هم کشور را در امداد کوتاه مدت و بلند مدت یاری می‌رساند.

شهرستان شفت یکی از شهرستانهای استان گیلان است که اگر بیشتر و دقیق‌تر با آن آشنا شویم به ظرفیت‌های آن بیشتر پی می‌بریم. هدف ما در این اثر، تنها معرفی داستان گونه‌ای از این منطقه نیست بلکه معرفی مستند و مستدلی است که علاوه بر آشنایی آن برای عامه و اطلاعاتی خاص برای پژوهشگران و اهل تحقیق، به دست اندرکاران استانی و کشوری نیز در تصمیم‌گیری‌ها و هدف‌گذاری‌ها کمک خواهد کرد.

شفت در جنوب غربی رشت و در دامنه رشته کوه‌های البرز قرار گرفته است که قسمتی کوهستانی و قسمتی دیگر جلگه‌ای است. شفت سرسبز و دارای چشمه‌های جوشان و رودهای خروشان و جنگل‌های انبوه است. درخت لیچی که در اروپا فسیلی از آن باقی مانده است در جنگل‌های شفت، همانند دیگر نقاط گیلان، به وفور یافت می‌شود. یکی دیگر از امتیازات جنگل‌های منطقه شفت وجود درختان میوه دار وحشی است، مانند: خوج شیرین، خوج ترش، انجیر، به، انار ترش، توت سیاه، توت سفید، گردو، ازگیل، سیب ترش، قارچ خوراکی، کاکوتی

و.... علاوه بر میوه‌ها در منطقه شفت گیاهان دارویی فراوانی یافت می‌شوند که نام فارسی و نام علمی آن‌ها در جدولی در متن این کتاب ذکر شده است.

مردمان منطقه شفت به دو گویش گیلکی و تالشی صحبت می‌کنند. تالش‌ها و گیلک‌ها از دیرباز با دوستی و صمیمیت در این منطقه با هم زندگی کرده‌اند. این قوم از نظر دین و مذهب نیز مسلمان شیعه‌اند که وجود آرامگاه‌ها و امامزادگان سادات گواهی بر آن است.

در پایان لازم می‌دانیم از همه کسانی که ما را در تکمیل این اثر، بویژه در مستندات یاری کرده‌اند سپاسگزاری کنیم؛ همچون: همکاران گروه پژوهشی گیلان شناسی دانشگاه گیلان، کتابخانه مرکزی دانشگاه گیلان، استانداری محترم استان گیلان، نام‌گذاری جناب آقای مهندس ابروفراخ معاون فنی محترم شهرستان شفت، جناب آقای مهندس احمد سفردوست، جناب آقای مهندس توسلی، جناب آقای بلوری مدیر محترم انتشارات بلور، استاد فرزانه جناب آقای نوزاد که ویراستاری متن کتاب را بر عهده داشتند و سایر بزرگوارانی که ما را مورد عنایت و لطف خویش قرار دادند تشکر و قدردانی می‌نماییم.

مؤلفان

۱۳۹۲